

Отримано: 20 травня 2019 року

Прорецензовано: 7 травня 2019 року

Прийнято до друку: 23 травня 2019 року

e-mail: aqua-aquarius@ukrnet

DOI: 10.25264/2519-2558-2019-6(74)-99-101

Харченко О. В. Інтерференція французьких лексичних одиниць як засіб комічного в американському комедійному дискурсі. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог: Вид-во НаУОА, 2019. Вип. 6(74), червень. С. 99–101.

УДК 811.111 (73) `27`06

Харченко Олег Валентинович,кандидат філологічних наук, доцент кафедри видавничої справи Інституту Журналістики,
Київський Університет імені Бориса Грінченка**ІНТЕРФЕРЕНЦІЯ ФРАНЦУЗЬКИХ ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ
ЯК ЗАСІБ КОМІЧНОГО В АМЕРИКАНСЬКОМУ КОМЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ**

Стаття фокусує свою увагу на лінгвостилістичних особливостях американського комедійного дискурсу. Проведене дослідження виявляє ряд стилістичних засобів комічного, що пов'язані з інтерференцією французьких лексичних одиниць та виразів в американський комедійний дискурс. Виявлено, що все сказане французькою мовою, для багатьох американців звучить більш романтично, модно та сексуально. Широке розповсюдження отримали такі стереотипні французькі образи як 'fille fatale' (фатальна дівчина), 'femme fatale' (фатальна жінка), 'femme-fatale-spy' (фатальна жінка – шпигур). Ряд комічних американських сленгів включають французькі етноніми. Кодифікація назв американських різновидів класичних стилістичних фігур дискурсу комічного та їх знижений характер є цікавим лінгвостилістичним явищем американського комунікативного простору.

Ключові слова: американський комедійний дискурс, парепросодокіан, бафос, каламбур, гіпербола, метафора, змішування кодів, когнітивний механізм тощо.

Oleg Kharchenko,

Candidate of Philological Nayk (PhD), Associate Professor in Institute of Journalism in Borys Grinchenko Kyiv University

**INTERFERENCE OF FRENCH LEXICAL UNITS AS THE MEANS
OF COMISM IN AMERICAN COMEDY FILM DISCOURSE**

The article focuses its attention on the research of lingostylistic peculiarities of American comedy film discourse. The conducted research reveals a number of comic stylistic means connected with the interference of French lexical units and word combinations into American comic discourse. Among the most frequent code mixing devices we could single out the following 1) French is sexy; 2) occasional metaphors, which contain such ethnonyms as 'French' or 'Francais', like French living, French laugh, French kiss, etc; 3) occasional comic words, which represent blend words containing such etnonyms as 'Francais' or 'French', like Franfrog, Frandship, Francaholic, etc; 4) combined stylistic means including French loan words and some stylistic devices, for example paraprosdokian (an unexpected end of a sentence); 5) some kind of parody, where one of the characters parodies some French speaking person such as Jacques Yves Cousteau and some others. The number of French American code mixing options, as well as other combined tropes and figures variants, leading to a comic effect, is not limited by those mentioned in the analysis, so the perspective of the American comic discourse study is the further disclosure, classification and codification of all American humor mechanisms. The appearance of new variants of the classic stylistic figures, utilized in the comedy film discourse, and their codification, is a present day phenomenon of the American communicative space

Key words: American comic discourse, paraprosdokian, bathos, hyperbole, methapor, code mixing, cognitive mechanism.

Актуальністю статті постає необхідність виявлення, аналіз та класифікація механізмів комічного сучасного американського гумору пов'язаних із французькою культурою.

Об'єктом дослідження виступає сучасний американський комедійний дискурс. Матеріалом для аналізу слугували фрагменти дискурсу декількох кінокомедій США. Предметом дослідження є клішовані засоби комічного, що пов'язані з французькою мовою, і які викликають сміх аудиторії в американському комунікативному просторі.

Мета статті – ідентифікація та загальна характеристика ряду стилістичних засобів, що призводять до комічного ефекту, і що відзеркалюють процес змішування американського та французького кодів мовлення. Постановка загальної проблеми та її зв'язок з науковими завданнями. Аналіз сучасного американського комедійного дискурсу, лексичних та стилістичних засобів комічного. Постановка завдання. Виявлення та аналіз американських різновидів лінгвостилістичних фігур та тропів, які використовуються у комплексних механізмах переключення серйозної тональності на комічну, при актуалізації французьких лексичних одиниць та виразів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій базується на роботах В. І. Карасика [2, с. 10–120], В. О. Самохіної [4, с. 7–220], В. Я. Проппа [5, с. 15–155], М. Л. Макарова [3, с. 15–155], М. М. Бахтіна [1, с. 20–125], які найбільш досконало та комплексно дослідили проблеми дискурсу аналізу в цілому, та дискурсу комічногозокрема.

Наукові результати. У статті дається визначення та аналіз ряду засобів американського гумору, що пов'язані з запозиченнями з французької мови.

Беручи до уваги роботи В. І. Карасика та В.О.Самохіної, що комплексно висвітлили таке лінгвістичне явище як гумористичний дискурс, ми вважаємо, що американський комедійний дискурс – це комунікативне послання американських кінокомедій, яке динамічно розгортається в ситуації сміхової та ігрової кінематографічної комунікації, визначається стратегією розваги і висміювання (інколи маніпулювання й афронту), яке відбувається в певних когнітивних рамках, що характеризуються періодичною зміною когнітивних патернів, залученням асоціативних механізмів; має певний лінгвальний та екстралінгвальний інвентар реалізації механізмів рефреймінгу змісту та реалізації глибинних інтенцій сміху, зниження, профанації, гри, можливої агресії чи лібідю. Американський комедійний дискурс включає динамічний процес як когнітивного так і комунікативного плану, ситуацію, психологічний та екстралінгвальний контекст, пресупозицію комунікантів, а також

результат мовленнєвої діяльності – сміх чи гедонічний ефект. Він притаманний американському комунікативному простору та включає три головні різновиди: гумористичний дискурс, сатиричний дискурс, іронічний дискурс.

Розглянемо лінгвистичні засоби американського дискурсу комічного, що реалізуються в кінокомедіях США, і є проявом інтерференції французьких лексичних одиниць та виразів, що ведуть до змішування американського та французького кодів мовлення.

'Кусто–Посміховище' (Mock Cousteau) – американський комедійний різновид пародії, що характеризується пародіюванням відомого французького дослідника-океанографа Ж. І. Кусто (1910–1997) акторами американських комедій та шоу, які часто переходять на французький акцент, розмірковуючи про різні види риби. Прикладом цього різновиду може слугувати американська кінокомедія *Kentucky Fried Movie* (1977, режисера Дж. Ландіса), де біолог океанограф розмовляє з французьким акцентом, та американський комедійний мультсеріал *Sponge Bob Square Pants* (1999–2004, режисера С. Хілленбурга), в якому оповідач розмовляє з французьким акцентом *a-la-Jack-Iv-Cousteau* [13].

'Французький більш сексуальний' ('French is sexier') – стереотипний стилістичний засіб американського комедійного дискурсу, згідно з яким, все, що сказано французькою мовою звучить більш романтично, модно і сексуально.

В американській кінокомедії *'Bananas'* (1971), режисера В.Аллена, головний персонаж Ф. Мелліш спілкується зі своєю коханою дівчиною у ліжку: *"F.Mellish: I love you. I love you. Nancy: Oh, say it in French! Please, say it in French! F.Mellish: I don't know French! Nancy: Oh please...please!*

F. Mellish: How about Hebrew!" [6].

В епізоді телесеріалу *'Friends'* під назвою *'The One Where Joey Speaks French'*, коли хлопець на ім'я Фоебе починає говорити французькою його дівчина Ретчел вигукує: *"Seriously stop it, ot I'm gonna jump on you"* [11].

У кінокомедії – трілері *"Bon Cop, Bad Cop"* (2006), режисера Е.Кануела, при зображенні сцени у ліжку, заради отримання більшого задоволення чоловік та жінка вигукують французькі фрази із шкільної програми: *"Man: Jean Paul et Nicole aller a l'ecole! Woman: Vive le Quebec libre!"* [9]. Це створює комічний ефект, що базується на комплексному застосуванні пародії та іннуендо сексуального плану та іннуендо на слабкі знання французької мови, отримані персонажами у школі.

'Фальшивий-жахливий' ('Faux Horrific') – гіперболізований страх від незначної загрози, з елементом французької витонченості, як різновид комічної гіперболи. У різдвяній кінокомедії *'National Lampoon's Christmas Vacation'* (1989), режисера Дж.Черіка, у будинок несподівано потрапляє білка. Усі мешканці страшено лякаються, ніби-то вони побачили щось надзвичайно жахливе. Після цього відбувається такий діалог: *"Clark: [a squirrel is running in the house] Where is Eddie? He usually eats these goddam things! Cousin Catherine: Not recently, Clark. He read that squirrels were high in holesterol!"* [10]. Комічний ефект викликається візуальною гіперболізацією страху (*'faux horrific'*), іннуендо (натяком) на те, що Едді брутальна людина, бо він полював колись на білок, фігурою бафос (*goddam thing*), і фігурою парাপросдокіан, оскільки кінцівка діалогу несподівана і комічна – Едді почав притримуватися дієти (*squirrels were high in holesterol*). У когнітивному плані залучаються патерни чіткого контрасту та Фон Ресторфа, що актуалізується через пребільшення, екстравагантність та гіперболізацію.

У ситуативній кінокомедії *'Married ...with Children'* (1987–1997), режисера М.Мойсе, один головних персонажів Елу, одружений чоловік з двома дітьми, що продає взуття, страждає від кризи середнього віку. Йому не подобається, що його дружина поклала розову плитку у ванну. Розглядаючи ванну він несподівано бачить Grim Reaper (Похмурого Жнеця), англо-саксонський образ смерті, і дуже лякається. Потім спілкується із своїм сином: *"Al: I don't want more people in this house. I want less. I want my life back, dammit. I want my youth. I want my hair. I want...this room. It's really nice...Are you thinking of moving out, son? Bud: No, Dad. Al.Damn. Well, it does't hurt to ask"* [14]. Комічний ефект з елементом чорного гумору викликає візуальна сцена з перебільшеним страхом (*'faux horrific'*), іннуендо (натяком) на те, що батько хоче, щоб його син переїхав з його дому, анафорою (*I want...I want...I want*) та фігурою бафос (*Damn*).

'Фатальна жінка – шпигун' ('Femme Fatale – Spy') – пародія на фатальну жінку та на фатальну жінку шпигуна зустрічається в американському комедійному дискурсі. Показовим є науково фантастичний комедійний фільм *'Mars Attacks!'* (1996), режисера Т.Биртона, де зустрічаються дві фатальні жінки – дівчина з Марсу та перша леді США – Марша Дейл. Поведінка обох жінок – агресивна, дещо зверхня та націлена на перемогу із застосуванням жіночих чар. *"[After seeing Martians] First Lady: I am not allowing that thing in my house. President Dale: Swetie, we may have to. The people expect me to meet them. First Lady: Well they're not going to eat off that Van Buren china!"* [8]. Комізм викликає пародія на фатальну жінку, евфемізм з дерогативним елементом (*that thing*), фігура парাপросдокіан (*Well they're not going to eat off that Van Buren china*). У когнітивному плані застосовуються патерни чіткого контрасту та евристичної аналогії (перша леді хоче поводитись як фатальна жінка).

Стереотипний образ фатальної жінки-шпигуна передає такий американський жарг: *"A: See that ambassador over there? I'll sleep with him tonight the next morning, h'll tell me all his secrets! B: And if he won't tell them? A: Well, at least I'll get laid"* [12]. Комічний образ *'femme fatale – spy'* створює її ціннісні доміанти: цікавість, патріотизм та занадто сексуальність. Комічний ефект викликається застосуванням фігури парাপросдокіан і іннуендо сексуального плану.

Додатково до стереотипного персонажу *'femme fatale'* французького походження, що набув популярності в американському кінодискурсі в цілому, так і комедійному зокрема, існує і другий стереотип *'fille fatale'* ('фатальна дівчина'), яка відрізняється від фатальної жінки лише молодим віком.

Оказіональні комічні лексичні одиниці, та ті, що створенні на основі слово стягнення, де однією з лексичних одиниць є ентоніми *'Francais'* або *'French'*, або інші французькі лексичні одиниці. Огляд сучасних американських сленгізмів на сторінках електронного словника *Urban Dictionary.com* [20] дозволяє виявити стереотипне ставлення американців до проявів французької культури в США.

'Francoholic' – людина, що полюбає усе французьке.

'Franfrog' – француз (полюбає їсти жаб).

'Franship' – дуже міцна дружба.

'Frandidgity' – крута та елегантна бабуся.

'Fauxtographer' – людина, що удає професійного фотографа, але насправді усе фотографує у автоматичному режимі.

'Fauxtogenic' – людина, що краще виглядає на фотографіях ніж у реальному житті.

'*Fauxmosexual*' – людина, що удає представника меншин, хоча сам (сама) гетеросексуал.

'*Francois*' – цікавий та спокійний чоловік з гумором, душа компанії

'*Francoise*' – цікава та красива дівчина з гумором, душа компанії [20].

Оказіональні вирази, що набувають метафоричного значення, що містять ентонім French або Français, або певні французькі вислови як засіб комічного.

'*French Living*' – французьке життя (життя по французьки), як американський стереотип. Людина їсть вишукану їжу, п'є французьке вино, сидить у кімнаті з витонченими витворами мистецтв, розвалившись у модельному кріслі, дивиться чудовий фільм та вигукує, "*That's French Living!*" [7].

'*C'est fromage!*' – жартівливий вислів 'Це – сир!', що є паронімом до *c'est dommage* (шкода), який вставляють американці у бесіду франкомовних людей. При цьому робиться натяк на те, що французи полюбують сир [20].

'*C'est une pute!*' – жартівливий або роздратований вигук (це – стерво) по відношенню до чогось (когось) французького [20].

'*C'est la boeuf!*' – жартівливий вигук 'Це чудово!' по відношенню до чогось французького, хоча в прямому перекладі означає 'Це яловичина!' [20].

'*Faux date*' – 'фальшиве побачення', коли хлопець заплатив за дівчину у ресторані, але навіть не отримав поцілунка у відповідь [20].

'*French Library*' – 'французька бібліотека', магазин з продажу еротичних фільмів [17].

'*French Love*' – 'французьке кохання', коли хлопець не відповідає на почуття дівчини, а потім бігає за нею, коли вона знаходить іншого [16].

'*French Lawn*' – 'французька галявина', голлівудський вираз, що означає депіляцію в області бікіні [18].

'*French Kiss*' – 'французький поцілунок', палкий поцілунок, де хлопець та дівчина торкаються один одного язиком [19].

'*French Laugh*' – 'французький сміх або ніби-то французький носовий сміх, який зображують з елементом пародії американські актори. Для прикладу можна привести сміх П. Ескагота у скетч комедії '*All That*' (1994-2005), режисера М.Толліна: "*Pierre Escogot: What time is it and why do you smell like cheese? Oh-hoh-hoh-hoh-hoh!*" [15].

Висновки. Інтерференція французьких лексичних одиниць та виразів в американський комедійний дискурс надає цьому дискурсу комічно-сексуальної, романтичної, вишуканої та модної тональності. До різновидів стилістичних засобів, що характеризують це явище, належать такі засоби, як 'Французький більш сексуальний', 'Кусто– посміховисько', 'Фатальна жінка – шпигун', okazіональні комічні лексичні одиниці з ентонімом French або Français, інші французькі слова, okazіональні метафори з ентонімом French або Français, в цілому змішування американського та французького кодів мовлення.

З початку третього тисячоліття розпочався процес ідентифікації та класифікації термінології американських різновидів стилістичних фігур і тропів, які часто вживаються в американському комедійному дискурсі. Інтерференція французьких лексичних одиниць та виразів, створення певних стереотипів, є цікавим лінгвостилістичним явищем американського комунікативного простору. Перспективами аналізу є подальше виявлення, кодифікація та аналіз, американських лінгвостилістичних засобів створення комічного ефекту.

Література:

1. Бахтин М. М. Творчество Франсуа Рабле и народная культура Средневековья и Ренессанса. Москва: Мысль, 1979. 280 с.
2. Карасик В. И. Язык социального статуса. Москва: Гнозис. 2002. 389 с.
3. Макаров М. Л. Основы теории дискурса. Москва: ИТДГК Гнозис, 2003. 280 с.
4. Самохина В. А. Современная англоязычная шутка. Монография. Харьков: Харьковский национальный университет имени В.И.Каразина, 2008. 355 с.
5. Пропп В. Я. Проблемы комизма и смеха. Ритуальный смех в фольклоре (по поводу сказки о Несмеяне). Москва: Лабиринт, 1999. 288 с.
6. Allen W. Bananas (1971) [Electronic resource]: comedy film-United Artists. URL: [https://en.wikiquote.org/wiki/Bananas_\(film\)](https://en.wikiquote.org/wiki/Bananas_(film)) (01.04.2019)
7. Bullard H. Authentic French Living [Electronic resource]: article. URL: <https://heatherbullard.com/blog/2018/06/authentic-french-living> (1.04.2019).
8. Burton T. 'Mars Attacks!' (1996) [Electronic resource]: sci-fi comedy film – Warner Bros. URL: <https://www.imdb.com/title/tt01> (01.04.2019).
9. Canuel E. Bon Cop, Bad Cop (2006) [Electronic resource]: comedy-thriller – Alliance Atlantic VIVEfilm. URL: https://www.youtube.com/watch?v=lxq6kj0_BE (1.04.2019).
10. Cherk J. National Lampoon's Christmas Vacation (1989) [Electronic resource]: Christmas comedy – Warner Bros. URL: https://www.imdb.com/title/tt0097958/quotes/?tab=qt&ref_=tt_trv_qu (01.04.2019).
11. Crane D. The One Where Joey Speaks French (1994-2004) [Electronic resource]: Friends, sitcom – Warner Bros. URL: <http://www.livesinabox.com/friends/1013.shtml> (1.04.2019).
12. Fetcher A. Comics and Cartoons. [Electronic resource]: jokes. URL: <https://boards.fireeden.net/co/thread/98088945/> (01.04.2019).
13. Hillenburg S. Sponge Bob Square Pants. 1999–2004 [Electronic resource]: animated television comedy series / Stephen Hillenburg. – Unite Plankton Pictures. URL: <http://www.youtube.com/watch?v=xlkprv-Upco> (20.10.11). – Sponge Bob Square Pants.
14. Moye M. 'Married ... with Children' (1987–1997). [Electronic resource]: sitcom – Embassy Communications. URL: https://www.imdb.com/title/tt0092400/quotes/?tab=qt&ref_=tt_trv (01.04.2019).
15. Tollin M. All That. (1994-2005) [Electronic resource]: sketch comedy – Nickelodeon cable television network – Retrieve from: http://www.thefullwiki.org/All_That (1.04.2019).
16. Peckham A. French Love. [Electronic resource] e-dictionary. URL: <https://www.urbandictionary.com/define.php?term=French%20Love> (1.04.2019).
17. Peckham A. French Library. [Electronic resource] e-dictionary. URL: <https://www.urbandictionary.com/define.php?term=library> (1.04.2019).
18. Peckham A. French Lawn. [Electronic resource] e-dictionary. URL: <https://www.urbandictionary.com/define.php?term=French%20Lawn> (1.04.2019).
19. Peckham A. French Kissing. [Electronic resource] e-dictionary. URL: <https://www.urbandictionary.com/define.php?term=french%20kissing>.
20. Peckham A. Modern lexicon. [Electronic resource] e-dictionary. URL: <https://www.urbandictionary.com/define.php?term> (1.04.2019)